

Αθήνα, 22.06.2018
Αριθμ. πρωτ: 2193/89143

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΙΤΙΚΩΝ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Βερανζέρου 46
Τ. Κωδ.: 10438, Αθήνα
Πληροφορίες: Χρ. Δηλέ
Τηλέφωνο: 2102125737
fax: 2105271619
e-mail: chdile@minagric.gr

Προς:
Πίνακας Διανομής

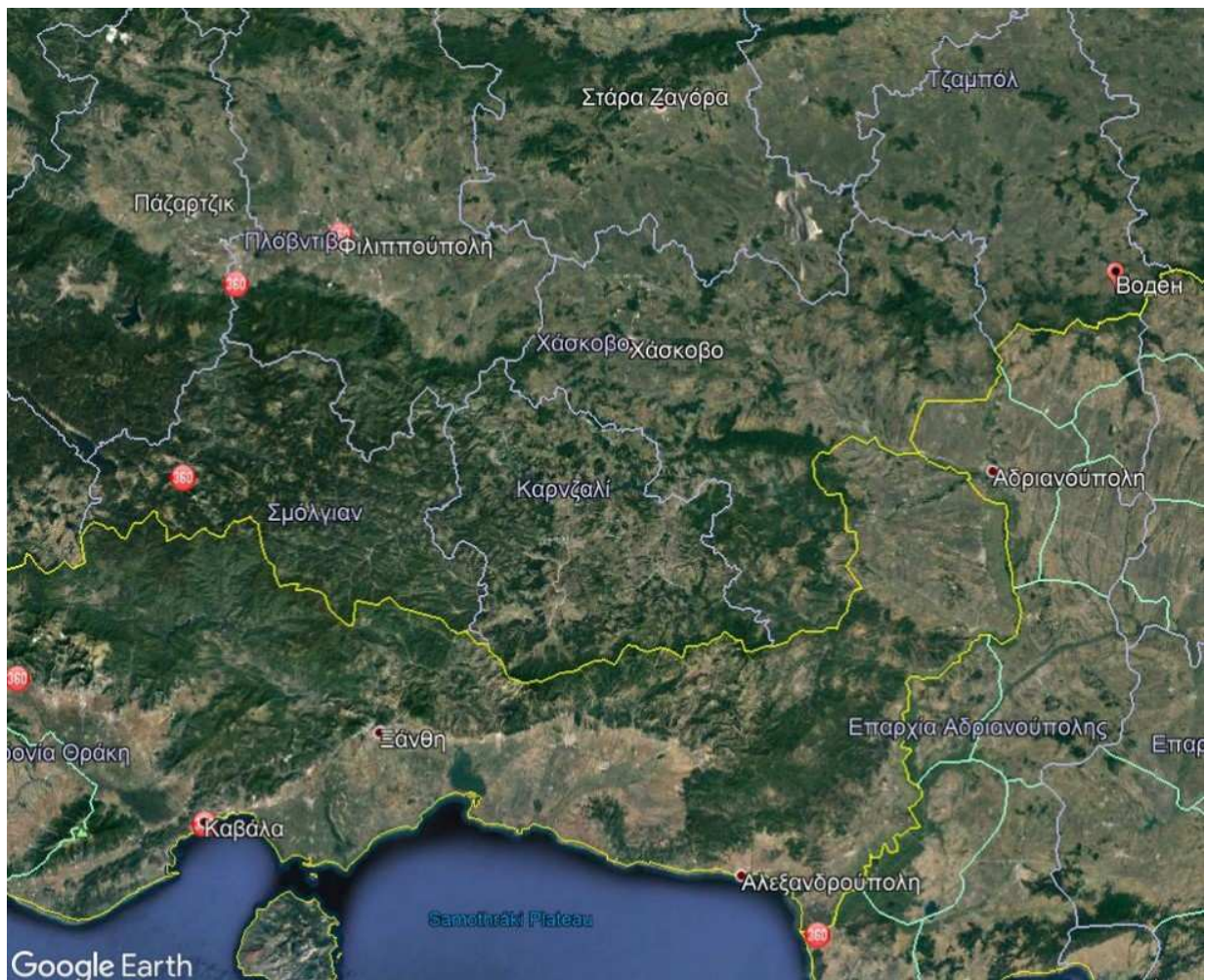
Θέμα: «Ενημέρωση για εστία Πανώλους Μικρών Μηρυκαστικών στην Βουλγαρία».

Σε συνέχεια των ενημερωτικών εγγράφων μας για την εμφάνιση και εξέλιξη νοσημάτων σε γειτονικές χώρες και της έγγραφης ενημέρωσης που λάβαμε από την Πρεσβεία της Ελλάδος στη Σόφια, σας ενημερώνουμε, ότι έχει εκδηλωθεί εστία Πανώλους Μικρών Μηρυκαστικών στην Βουλγαρία, στο χωριό Βόντεν, στην περιφέρεια Γιάμπολ της Βουλγαρίας. Η εστία δεν έχει κοινοποιηθεί ακόμα στο σύστημα κοινοποίησης εστιών ADNS, συνεπώς δεν διαθέτουμε περαιτέρω στοιχεία για την εστία (αριθμός ζώων, γεωγραφικές συντεταγμένες εκτροφής, ημερομηνία επιβεβαίωσης, κ.λπ.).

Με δεδομένη την κρισιμότητα της κατάστασης, λόγω της εμφάνισης του νοσήματος για πρώτη φορά σε έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κρίνουμε σκόπιμο να ενημερώσουμε άμεσα τις Κτηνιατρικές Αρχές του τόπου.

Οι Κτηνιατρικές Αρχές των Περιφερειών και των Περιφερειακών Ενοτήτων στο σύνολο της Επικράτειας της Χώρας παρακαλούνται να προβούν άμεσα στις παρακάτω ενέργειες:

- Άμεση ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων φορέων, έτσι ώστε να ληφθούν άμεσα όλα τα απαραίτητα μέτρα για τον περιορισμό της εισόδου και εξάπλωσης του νοσήματος.
- Επισήμανση της αναγκαιότητας της εφαρμογής των μέτρων βιοασφάλειας σε εκτροφές, σφαγεία και κατά την μεταφορά ζώντων ζώων, όπως αυτά περιγράφονται στο παρόν έγγραφο.
- Αύξηση της επιτήρησης των εκμεταλλεύσεων των αιγοπροβάτων και ενδελεχής κλινικός έλεγχος αυτών, στο πλαίσιο διενέργειας άλλων προγραμμάτων και ελέγχων.

Εικόνα 1. Εστία Πανώλους Μικρών Μηρυκαστικών στο χωριό Βόντεν της Περιφέρειας Γιάμπολ της Βουλγαρίας (στο άνω δεξί μέρος της εικόνας).

Οι Κτηνιατρικές Υπηρεσίες των Περιφερειών Κεντρικής Μακεδονίας και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και της Περιφερειακής Ενότητας Έβρου (Διεύθυνση Κτηνιατρικής Περιφέρειας, Τμήματα Κτηνιατρικής ΔΑΟΚ Έβρου και Ορεστιάδας) παρακαλούνται να προβούν άμεσα στις παρακάτω ενέργειες:

1) Ενημέρωση όλων των κατόχων εκμεταλλεύσεων αιγοπροβάτων και όλων των εμπλεκόμενων στο εμπόριο και την διακίνηση αυτών (υπεύθυνων σφαγείων, εμπόρων κ.λπ.) για τον κίνδυνο εισόδου του νοσήματος σε κάθε περιοχή και τις συνέπειες για το ζωικό της κεφάλαιο, τα συμπτώματα του νοσήματος, καθώς και για την αναγκαιότητα τήρησης αυξημένων μέτρων βιοασφάλειας στις εγκαταστάσεις τους.

2) Υποχρεωτική κλινική εξέταση όλων των αιγοπροβάτων που πρόκειται να μετακινηθούν προς άλλες περιοχές της ηπειρωτικής και νησιωτικής Ελλάδας.

3) Ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών της Περιφέρειας και των Περιφερειακών Ενοτήτων της περιοχής για την αναγκαιότητα υποστήριξης των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών και την εξασφάλιση πόρων.

4) **Ορισμός ζώνης αυξημένης επαγρύπνησης κατά μήκος των Ελληνικών Συνόρων με την Βουλγαρία και την Τουρκία** σε απόσταση 10 χιλιομέτρων και εφαρμογή στη συγκεκριμένη ζώνη των ακόλουθων μέτρων:

4.1 Καταγραφή των εκμεταλλεύσεων αιγοπροβάτων και του πληθυσμού τους.

4.2 Άμεση επίσκεψη και διενέργεια κλινικών εξετάσεων στο σύνολο των μονάδων ξεκινώντας από όσες βρίσκονται πλησίον των συνόρων. Συνέχιση της κλινικής επιτήρησης σε εβδομαδιαία βάση. Η κλινική εξέταση θα πρέπει να τεκμηριώνεται με τα αντίστοιχα έντυπα του Σχεδίου Εκτάκτου Ανάγκης.

4.3 Υποχρεωτική κλινική εξέταση όλων αιγοπροβάτων που πρόκειται να μετακινηθούν από την εν λόγω ζώνη προς τις υπόλοιπες (εκτός ζώνης) περιοχές, πριν από τη μετακίνησή τους, με την συμπλήρωση αντίστοιχου εντύπου (Σχέδιο Εκτάκτου Ανάγκης).

4.4 Ατομική ενημέρωση των υπευθύνων εκμεταλλεύσεων και χορήγηση έντυπου υλικού.

4.5 Αυστηρότατα μέτρα βιοπροφύλαξης για τις συγκεκριμένες εκμεταλλεύσεις, ακόμα και αποφυγή βόσκησης σε βοσκοτόπους πλησίον των συνόρων.

4.6 Απαγόρευση της εισόδου στις εγκαταστάσεις οχημάτων που έχουν έρθει προηγουμένως σε επαφή με άλλες εκμεταλλεύσεις αιγοπροβάτων.

Επισημαίνεται, ότι η Πανώλη Μικρών Μηρυκαστικών είναι νόσημα υποχρεωτικής δήλωσης, σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, το οποίο δεν έχει εμφανιστεί ποτέ στη Χώρα μας. Πρόκειται για νόσημα υψηλής μεταδοτικότητας του οποίου η παρουσία πλησίον των συνόρων μας, καθιστά τον κίνδυνο εισόδου του στην Χώρα μας ιδιαίτερα μεγάλο. Στο τέλος του παρόντος εγγράφου παρατίθενται πληροφορίες για το νόσημα, προκειμένου να διασφαλιστεί η έγκαιρη ανίχνευσή του, σε περίπτωση εμφάνισης κρούσματος.

Σε περίπτωση επιβεβαίωσης κρούσματος, τα μέτρα που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση του νοσήματος καθορίζονται από το κάτωθι νομικό πλαίσιο:

1. την υπ' αριθμ. πρωτ. 258933/05.08.2008 (ΦΕΚ 1662 Β', 2008) Απόφαση Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, «Σχέδιο αντιμετώπισης έκτακτης ανάγκης για την καταπολέμηση ασθενειών του Παραρτήματος I του Π.Δ. 138/1995 ΦΕΚ 88Α' (Οδηγία 92/119/ΕΟΚ)»,
2. το υπ' αριθμ. 138/95 Προεδρικό Διάταγμα (ΦΕΚ 88Α', 1995), «Θέσπιση γενικών μέτρων καταπολέμησης ορισμένων ασθενειών των ζώων, καθώς και ειδικών μέτρων για τη φουσαλιδώδη νόσο των χοίρων, σε αναμόρφωση προς την Οδηγία 92/119/ΕΟΚ του Συμβουλίου».

Η εφαρμογή μέτρων βιοασφάλειας στις εκτροφές αιγοπροβάτων μπορεί να αποτρέψει την είσοδο του νοσήματος στην εκτροφή:

- Περίφραξη των εγκαταστάσεων για την αποτροπή εισόδου και εξόδου ζώων.
- Ύπαρξη απολυμαντικής τάφρου στην είσοδο-έξοδο των εγκαταστάσεων, με τακτική ανανέωση του απολυμαντικού.

- Καθαρισμός και απολύμανση των εγκαταστάσεων σε τακτική βάση.
- Απεντόμωση-μυοκτονία των εγκαταστάσεων σε τακτική βάση.
- Περιορισμός της εισόδου οχημάτων και άλλων μηχανημάτων στις εγκαταστάσεις και στους βοσκότοπους, στις εντελώς απαραίτητες. Ιδιαίτερη προσοχή να δίδεται σε οχήματα που έρχονται σε επαφή και με άλλες εκμεταλλεύσεις αιγοπροβάτων.
- Καθαρισμός και απολύμανση των οχημάτων που εισέρχονται και εξέρχονται από τις εγκαταστάσεις.
- Περιορισμός των ανθρώπων που εισέρχονται στις εκμεταλλεύσεις και έρχονται σε επαφή με τα ζώα και ιδιαίτερη προσοχή να δίδεται σε όσους έρχονται σε επαφή και με άλλες εκμεταλλεύσεις αιγοπροβάτων.
- Καθαρισμός και απολύμανση των υποδημάτων των ανθρώπων που εισέρχονται και εξέρχονται από την εκμετάλλευση.
- Έλεγχος της προέλευσης των ζωοτροφών.
- Έλεγχος της προέλευσης των μηχανημάτων και των συσκευών που χρησιμοποιούνται στις εγκαταστάσεις και στους βοσκότοπους, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στην επαφή τους με αίγες και πρόβατα.
- Απομόνωση ζώων που νοσούν σε ξεχωριστό χώρο, καθώς και ζώων που εισέρχονται για πρώτη φορά στην εκτροφή πριν την ανάμειξή τους με τα υπάρχοντα στην εκτροφή ζώα.
- Προμήθεια ζώων με νόμιμες διαδικασίες: Ενημέρωση των Κτηνιατρικών Αρχών, ταυτοποίηση των ζώων με ενώτια ή ηλεκτρονικούς βώλους, επίσημα έγγραφα (υγειονομικά πιστοποιητικά).
- Να μην χρησιμοποιούνται μεταχειρισμένα εργαλεία, εξοπλισμός και αντικείμενα προερχόμενα από άλλες εκμεταλλεύσεις.
- Προμήθεια ζώων, προϊόντων και ζωοτροφών, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας.
- Καθημερινός έλεγχος των ζώων για τον εντοπισμό κλινικών συμπτωμάτων.

Παρακαλούμε, για την ενημέρωση και αυξημένη επαγρύπνηση των κτηνιάτρων, των κτηνοτρόφων και όλων των εμπλεκόμενων φορέων, με κοινό στόχο την αποτροπή εισόδου του νοσήματος στη Χώρα μας.

Η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης της Υγείας των Ζώων

Χρυσούλα Δηλέ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

Αποδέκτες για ενέργεια

- 1.1 Περιφέρειες Χώρας Γενικές Δ/σεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Δ/σεις Κτηνιατρικής (Εδρες τους)
- 1.2 Περιφερειακές Ενότητες Χώρας Δ/σεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Τμήματα Κτηνιατρικής (Εδρες τους)

2. Κοινοποίηση

- 2.1 Γραφείο κ. Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Ε. Αποστόλου
- 2.2 Γραφείο κ. Αναπληρωτή Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Ι. Τσιρώνη
- 2.3 Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Ν. Αντώνογλου
- 2.4 Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής

Πανώλη των μικρών μρυκαστικών

(*Pest des Petites Ruminantes, PPr*)

1. Αιτιολογία και γεωγραφική εξάπλωση

Ο ιός της Πανώλης των Μικρών Μρυκαστικών (*PPRV*) είναι *RNA* ιός της οικογένειας *Paramyxoviridae*, γένος *Morbillivirus*. Στην ίδια οικογένεια ανήκει ο ιός *Rinderpest virus*, ο οποίος ευθύνεται για την πανώλη των βοοειδών. Από το 2005 έως το 2013, έχει εξαπλωθεί σε χώρες της Κεντρικής, Ανατολικής και Νότιας Ασίας, στην Αραβική Χερσόνησο και στην Τουρκία.

2. Ευαίσθητα είδη

Οι αίγες είναι πιο ευαίσθητες από τα πρόβατα, ενώ οι αγελάδες, τα βουβάλια και οι χοίροι μολύνονται από τον ιό, αλλά δεν εμφανίζουν κλινικά συμπτώματα (υποκλινική λοίμωξη).

Οι καμήλες είναι ευπαθείς στην μόλυνση από τον ιό της *PPR*, αλλά δεν έχει διευκρινιστεί ακόμη, αν παρουσιάζουν σαφή κλινική εικόνα ή αν μπορούν να εκκρίνουν τον ιό. Ο ιός μπορεί να προσβάλλει και τα άγρια οπληφόρα, αλλά δεν υπάρχουν αρκετές πληροφορίες για τα ευαίσθητα είδη και δεν έχει διευκρινιστεί ο ρόλος της άγριας πανίδας ως αποθήκη του ιού.

Η πανώλη των μικρών μρυκαστικών δεν μεταδίδεται στον άνθρωπο.

3. Μετάδοση και ανθεκτικότητα του ιού

Η μετάδοση του ιού πραγματοποιείται πρωτίστως με την στενή επαφή υγιών με ασθενή ζώα, αερογενώς, με σταγονίδια νωπών εκκρίσεων, όπως ρινικό και οφθαλμικό έκκριμα, σάλιο, ούρα και κόπρανα. Επισημαίνεται, ότι η μετάδοση γίνεται κατά την περίοδο της επώασης του ιού (4-6 ημέρες μετά την μόλυνση). Ο ιός μπορεί να επιβιώσει μέχρι και 72 ώρες στην τροφή, στο νερό, στη στρωμνή και σε διάφορα υλικά και μέσα (οχήματα μεταφοράς των ζώων, συσκευές, μηχανήματα), ανάλογα με την υγρασία, θερμοκρασία και την παρουσία ηλιακού φωτός. Επιπλέον, πηγή μπορεί να αποτελέσει και το ωμό κρέας και γάλα κατ' αναλογία με την Πανώλη των Βοοειδών.

Κατά συνέπεια, και με δεδομένο το γεγονός ότι ο ιός δεν επιβιώνει για μεγάλο χρονικό διάστημα έξω από τον ξενιστή του (μέχρι 72 ώρες), η άμεση επαφή με ζώα που νοσούν και η χρήση κοινών βοσκοτόπων και υδάτινων συλλογών πρόσληψης νερού, αποτελεί τον κύριο τρόπο μετάδοσης του νοσήματος. Η μεταφορά της νόσου σε απόσταση πραγματοποιείται με την διακίνηση (νόμιμη ή παράνομη) των ζώων, τα οποία είτε βρίσκονται σε στάδιο επώασης είτε νοσούν.

4. Κλινική εικόνα

Η κλινική εικόνα των προβάτων και των αιγών που έχουν προσβληθεί από την *PPR* είναι παρόμοια ή και ελαφρώς ηπιότερη από αυτή της πανώλης των βοοειδών.

Οξεία μορφή

Τα κλινικά συμπτώματα εμφανίζονται συνήθως 2 έως 6 ημέρες μετά τη μόλυνση και χαρακτηρίζονται από αιφνίδια άνοδο της θερμοκρασίας (πυρετός 40-41°C) που διαρκεί 3-5 ημέρες και συνοδεύεται από **κατάπτωση, ληθαργικότητα και ανορεξία**. Αμέσως μετά την εμφάνιση **πυρετού** παρουσιάζεται **ορώδες οφθαλμικό και ρινικό έκκριμα και σιελόρροια**. Το τρίχωμα γύρω από τα μάτια και το στόμα είναι υγρό. Επίσης, παρατηρείται **υπεραιμία και συμφόρηση των βλεννογόνων των ματιών** και του **στόματος** οι οποίοι αποκτούν **έντονο κόκκινο χρώμα**.

Ακολουθεί **νέκρωση του επιθηλίου** με τη μορφή **μικρών εστιών γκρίζου χρώματος, μεγέθους κεφαλής καρφίτσας** αρχικά στα ούλα, στο εσωτερικό του κάτω χείλους, στην εσωτερική επιφάνεια των παρειών και στην άνω επιφάνεια της γλώσσας (σε πιο προχωρημένο στάδιο).

Αναδύεται **δυσάρεστη οσμή** από το στόμα. Οι αλλοιώσεις στη στοματική κοιλότητα προκαλούν **έντονο πόνο, τα ζώα τρίζουν τα δόντια τους** και αρνούνται να ανοίξουν το στόμα τους και να προσλάβουν τροφή.

Επίσης εμφανίζεται κλινική εικόνα βρογχοπνευμονίας, αιμορραγική δύσοσμη διάρροια και αποβολές. Σε μια εκτροφή μπορεί να νοσήσει μέχρι και το 100% των ζώων, με ποσοστό θανάτων από 20% έως 90%. Αυτά τα ποσοστά είναι μικρότερα στις ενδημικές περιοχές, όπου ένας αριθμός ζώων έχει επιβιώσει από προηγούμενη λοίμωξη.

5. Δειγματοληψία

Σε περίπτωση υποψίας, ενημερώνονται άμεσα οι αρμόδιες Κτηνιατρικές Αρχές και συλλέγονται δείγματα, λαμβάνοντας όλα τα απαραίτητα μέτρα, για την αποφυγή διασποράς του ιού. Τα παθολογικά υλικά, συλλέγονται κατά τη διάρκεια της πυρεξίας, τοποθετούνται σε πάγο και διατηρούνται σε ψυγείο. Τα δείγματα αποστέλλονται στη Διεύθυνση Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών, στο Τμήμα Μοριακής Διαγνωστικής, Αφθώδους Πυρετού, Ιολογικών, Ρικετσιακών και Εξωτικών Νοσημάτων.

Δείγματα πρέπει να λαμβάνονται από 2-3 διαφορετικά ζώα από:

- 1) οφθαλμικό, ρινικό και στοματικό έκκριμα σε διάλυμα PBS
- 2) αλλοιώσεις
- 3) ολικό αίμα, σε φιαλίδια με ηπαρίνη ή EDTA) και αίμα σε φιαλίδια χωρίς αντιπηκτικό

Σε νεκρά ζώα, εξετάζονται οι λεμφαδένες (ιδιαίτερα οι μεσεντέριοι και βρογχικοί λεμφαδένες), οι πνεύμονες, ο σπλήνας και ο εντερικός βλεννογόνος. Τα δείγματα των ιστών που προορίζονται για ιστοπαθολογική εξέταση τοποθετούνται σε διάλυμα φορμόλης.

Για περαιτέρω ενημέρωση, παρακαλώ, όπως χρησιμοποιήσετε τον κάτωθι σύνδεσμο στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων:

<http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/animal-production/sheep-and-goats/823-astheneiesaiogoprobaton>